

življenja na kmetih. Poznavanje predvojnih razmer namreč razkriva koledovanje v povsem drugačni luči: medtem ko je bilo to na kmetih v bližini mest že marsikje pozabljeno, so koledovanje marsikje najdlje ohranjali revni delavski otroci in s tem družini pomagali preživeti zimo.

Čeprav je bilo koledovanje še dokaj živo do druge svetovne vojne in je pozneje zamrlo predvsem iz političnih razlogov, ima njegovo umikanje iz vsakdanjega življenja vendarle drugo ozadje. To ozadje je delno zaznavno iz uvodov h kolednicam in iz opomb pri posamičnih pesmih, pušča pa še veliko odprtega prostora za nadaljnje raziskave. Na nekatera vprašanja, kot na primer na vprašanja zgodovinskega razvoja nekaterih koledovanj, opozarja avtorica sama, druga pa se nam odpirajo ob prebiranju knjige. Vežejo se predvsem na družbeno ozadje tega pojava, ki ga je moč opazovati od komaj zaznavnega zgodovinskega spomina do danes.

Zbirka Mi smo prišli nócoj k vam je predvsem zanimiv in nedvomno uporaben priročnik za vse, ki s koledovanjem želijo vrniti več topline v medčloveške odnose, posebno ob praznikih. Hkrati je pričevalen dokument o bogastvu ljudskega izročila in se tako pridružuje obsežnemu opusu avtorice dr. Zmage Kumer.

Marija Klobčar

ZMAGA KUMER, Eno si zapojmo, Pesmarica slovenskih ljudskih pesmi, Celje, Mohorjeva družba, 1995, str. 264, note.

Kot že v uvodu poudari avtorica, ki je pravzaprav urednica, saj je pesmi izbrala in uredila, je ta knjiga preprosta pesmarica, dana v rabo najširšemu krogu tistih, ki imajo radi ljudsko pesem, ni pa znanstveni prikaz slovenskega ljudskega pesemskega izročila. Tako jo mora tisti, ki jo ocenjuje, tudi razumeti. Gre za nezahtevno knjižico, ki prinaša izbor tistih pesmi, ki se najpogosteje pojejo po Sloveniji ali so se v preteklosti, pa so se pozabile oziroma jih mlajše generacije sploh ne poznajo več in naj bi jih ta »priročnik« ponovno spravil v »kulturni obtok«.

S pesmarico želi avtorica spodbuditi zanimanje za pravo slovensko ljudsko petje, ki je zaradi družbenih sprememb že izgubljalo svoj kontekst in se zato umaknilo v ozadje. Zaradi novega načina življenja so se šege in obredi umaknili iz življenja ljudi, z njimi pa tudi pesmi, ki so bile vezane nanje. Zato naj bi ta knjižica v domove po Sloveniji prinesla čim več že pozabljenih melodij in besedil pesmi ter omogočila ponovni razcvet ljudskega petja. Pesmarica je sestavljena iz predgovora, ki prinaša le nekaj najpomembnejših napotkov ob branju, sledi mu enajst skupin pesmi, razdeljenih po vsebinskem kriteriju, ki pa tokrat ne sledi folklorističnim kriterijem, pač pa uvaja smiselno

zaporedje življenjskega kroga. Pripovedne pesmi da v poseben razdelek, na koncu pa je še nekaj pesmi v razdelku Razno, ki pa so večinoma otroške in živalske in bi jih avtorica lahko tudi tako razvrstila, kar bi morda bilo bolj pregledno. Ob nekaterih skupinah so na začetku komentarji, toda le tam, kjer se je avtorici zdelo smiselno. Morda bi bilo lahko več komentarjev, četudi preprostih, saj bi tako lahko najširšemu krogu predstavila tudi več posebnosti posameznih skupin oziroma tipov ljudskih pesmi. To bi pesmarici dalo še nekaj več kot samo priročniško vrednost, posebno zato, ker je vedenje o ljudski pesmi prav med širšo publiko najslabše.

Včasih je pod pesmijo kratek vsebinski komentar o sami pesmi, toda le pod nekaterimi; še posebno se zdi pomanjkljivo, da so komentarji pri pripovednih pesmih le pod nekaterimi pesmimi, pri nekaterih tudi zelo zanimivih pesmih pa jih ni. Pod pesmijo so razložene manj znane besede ali narečni izrazi, kar je zelo dobro, saj so nekatere pesmi zaradi starejših izrazov in narečne obarvanosti včasih manj razumljive prav mlajšim generacijam.

Ob koncu knjižice sta za boljše preglednost in lažje iskanje še kazali po tekočih številkah in po prvem verzu.

Eno si zapojmo je avtoričin prispevek k bogatenju in vrednotenju ter spoznavanju slovenske ljudske pesemske dediščine, ki je pomembna za identiteto vsakega naroda, je strokovno neoporečno delo, brez večjih znanstvenih ambicij. Očitno pa je bilo v slovenskem prostoru zelo potrebno, saj je bila knjižica že kmalu razprodana.

Marjetka Golež Kaučič

N. I. TOLSTOJ, Jazik i narodnaja kultura (Očerk po slavjanskoj mifologiji i etnolingvistike) Moskva, Indrik, 1995, 512 strani

V knjigi so zbrani članki in razprave ljubljanskim etnologom in slavistom dobro poznanega znanstvenika in prijatelja Nikite I. Tolstoja. Za objavo sta jih pripravila avtorjeva strokovna sopotnica Svetlana M. Tolstaja in odgovorni urednik A. F. Žuravlev.

Knjiga vsebuje dela s področja slovanske etnolingvistike, ki je veja lingvistike, v navezavi na zgodovino kulture kot tudi mitologije, folkloristike, etnologije, etnično psihologijo in teorijo etnogeneze. N. I. Tolstoj je veliko prispeval k oblikovanju in definiciji te nove komparativne znanosti. Zbornik vsebuje članke, razprave, predavanja in druge objave zadnjih 20 let. Veliko jih je bilo objavljenih v specializiranih publikacijah, tudi v tujini, nekatere je avtor pripravil posebej za ta zbornik. Njegovo težišče je na problematiki etnolingvistike z najrazličnejših stališč in strani: teoretični članki o splošnih metodah s